

személynévi elemeket, amelyek óangol gyökerű alaprészekhez kapcsolódnak (143–158). Különösen érdekes az érvelés, mellyel igazolja, hogy az Ítéletnap könyvben (Domesday Book) előkerülő *Akile Sufreint* azonos a más forrásokból *Achi danus*-ként ismert személlyel.

RICHARD COATES arra a kérdésre keresi a választ, hogy mi lehetett a hírhedt angol kalóz, Feketeszakáll (Blackbeard) családneve (159–168). A közvélekedés szerint a bristoli születésű tengerész neve *Edward Teach* volt, ám a FaNUK (l. fent) adatai alapján a *Teach* családnev Bristol környékén a 18. század elején nem mutatható ki. A szerző végül Feketeszakáll eredeti családneveként a régióban az adott időszakban igazolhatóan meglévő *Thatch* családnevet jelöli meg; ez egybecseng azzal az elképzeléssel, hogy a Brit Virgin-szigetek két szigete (Great és Little Thatch Island) Feketeszakáll után kapta a nevét.

Beszámoló. A kötet rövid beszámolót tesz közzé a Brit és Ír Névtudományi Társaság (SNSBI) 2014. évi, 23. tudományos konferenciájáról az elhangzott előadások és projektismertetők címének, témájának felsorolásával (169–171).

Recenzió. A rovat négy kötetet mutat be (173–188). Az első egy elméleti munka, amely óangol példaanyag segítségével a mentális lexikontól elkülönítendőnek ítélt mentális onomasztikon létezése mellett érvel. Ezt követi egy recenzió egy doktori disszertáció kiadott változatáról, amely az angol helynevekben jelentkező, határra utaló névrészek jelentésével, földrajzi megoszlásával foglalkozik. Ismertetnek továbbá egy monográfiát, amely az angol helynevekben gyakorta előkerülő *thorp* és *throp* névrészekről interdiszciplináris megközelítéssel bizonyítja, hogy gazdasági vonatkozásúak, s a szántóföldi művelés terjedésével kapcsolatosak. Végül bemutatnak egy helynévszótárt, amely Guernsey szigetének a történeti mikrotoponimáit adja közre, etimológiai megjegyzések kíséretében.

Bibliográfia. A kötet a 2013-ban megjelent, Nagy-Britannia és Írország tulajdonneveivel (is) foglalkozó, főként angol, kisebb részben francia, német, norvég, svéd, dán, walesi és ír nyelvű történelmi, filológiai, névtani (az utóbbin belül általános kérdéseket tárgyaló, forrásanyagot megjelentető és módszertani témájú, valamint személy-, hely- és középkori irodalmi neveket feldolgozó) kiadványok, tanulmányok, recenziók bibliográfiájával zárul (189–211). Bekerültek a bibliográfiába a Névtani Értesítő 35. számában megjelent, vonatkozó témájú, magyar nyelvű recenziók is: Alastair Fowler angol irodalmi személyneveket tárgyaló monográfiájának, a 21. Nemzetközi Névtudományi Kongresszus köteteinek, az *Onoma* 43. és a *Nomina* 33. kötetének ismertetése.

BÖLCSKEI ANDREA

Károli Gáspár Református Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Onomastica 59. (2015)

Főszerkesztő: ALEKSANDRA CIEŚLIKOWA. Komitet Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków. 500 lap

Az *Onomastica* 59. évfolyamában 21 tanulmány és 1 hosszabb közlemény, 3 műhelytanulmány, 12 ismertetés, 2 konferenciabeszámoló és 3 megemlékezés olvasható. Ezeket az alábbiakban a rovatok sorrendjében haladva külön-külön mutatom be.

Megemlékezések. A rovatban (5–17) a 2014-ben elhunyt Dymtro Buczko és Petar Šimunović, illetve a 2015-ben eltávozott Jevgenyij Otin életéről és munkásságáról emlékeznek meg.

Tanulmányok. Az első tanulmányban R. MRÓZEK a helynevek változatosságát vizsgálja a névtani összetevők funkcionális meghatározottsága alapján; ezek ugyanis különleges nyelvi jelekként egy adott kultúra számos természeti, gazdasági, társadalmi és etnikai jellemzőjét tükrözik (17–38). V. PATRAŠ azt tűzte ki célul, hogy a tulajdonneveket a média nyelvi világából vett társalgásokban, az aktiválásuk forrása, megvalósulása és következményei szempontjából vizsgálja (39–56). W. WŁOSKOWICZ arra mutat rá tanulmányában, hogy a konceptuális elemek hogyan alakítanak ki közvetett kapcsolatokat a nevek és tárgyak között. A szavak névként való kategorizációja függ attól, hogy milyen absztrakcióban szerepelnek: míg a köznévi valamely általános fogalmat nevez meg, addig a tulajdonnév egyedít (57–76). I. ŁUC tanulmányából megismerjük a reklámszövegekben használt tulajdonnevek konnotációs és asszociációs értékét, illetve szituációfüggő asszociációs lehetőségeiket, így megfigyelhető a használat, valamint a használat közbeni névvé válás is (77–91). K. RUTA és M. WRZEŚNIEWSKA-PIETRZAK egy 1879-ben készült lengyel jelnyelvszótár tulajdonneveit áttekintve megállapítja, hogy a szótár szerzőinek nem a siketek kommunikációjának megkönnyítése, hanem a tulajdonnevek jelentésének a visszatükröztetése volt a célja (93–106). I. KAŁUŻYŃSKA a hagyományos kínai generációs nevekkal foglalkozik, két csoportra osztva őket: a születési rendet az egyikben bizonyos elsőbbséget kifejező, névként használt szavakkal, illetve számokkal, a másikban pedig különleges generációs módszerekkel alkotott nevekkel fejezik ki (107–121). M. MALEC a lengyel személynevek változásai mögött meghúzódó kulturális okokat kutatja, a kezdeti világi névadástól a kereszténységen át a keresztnévadás 19. századi törvényi szabályozásáig végigkövetve a változást (123–136). E. ZMUDA a *Mária* név és a körötte kialakult névadási szokások történetét mutatja be, rámutatva a Szent Szűz nevére övező tabuszerű tiszteletre (137–151). J. B. WALKOWIAK az 1990 utáni litvániai lengyel kisebbség keresztneveit veti össze a lengyelországi névválasztással, kiemelve a litván helyesírás okozta eltéréseket és a nevek gyakoriságában tapasztalt különbségeket (154–168). A. RASZEWSKA-KLIMAS 19. századi keresztneveket vizsgál helyesírás-történeti, nyelvjárási és egyéb kulturális jellegzetességek alapján (169–179). T. KURDYŁA a lengyel családnevek funkcionális és területi megoszlását vizsgálja, az *-ak*, *-an* és *-anin* névvégződés különbségeire helyezve a hangsúlyt (181–195). U. WÓJCIK a 19. századi lengyel helynevek változásait különféle társadalmi, ideologikus és gazdasági hatásokra vezeti vissza (197–207). A. MYSZKA az utcanévek hét szempont alapján leírt rendszerét tárgyalja cikkében (209–221). D. LECH-KIRSTEIN a sziléziai helynevek közül azokat vizsgálja, amelyekben fa- és cserjenevekre utaló elemeket lehet kimutatni. Ezeket általában a vidéki közösségek számára gazdálkodási, orvosi vagy rituális szempontból fontos növények nevéből képezték (223–239). Az ezt követő tanulmányban B. HRYNKIEWICZ-ADAMSKICH személynevből keletkezett orosz helynevek funkcióit vizsgálja történeti megközelítésben (241–253). I. NOBIS olyan lengyel helynevekkel foglalkozik, amelyeknek hímnemben, egyes szám genitívusban többféle inflexió változatuk van (255–269). K. T. WITCZAK a balti *Węgra* ~ *Wągra* víznévvél etimológiailag összefüggő helynevekről írta cikkét (271–280). A három, lengyel helyneveket tárgyaló tanulmány után E. KACZYŃSKA írása a növénynévi elemet tartalmazó modern krétai víznevekről szól (281–299). V. JAROS a mai szőlőskertek neveinek vizsgálatában arra jut, hogy többségüket a szőlészettel kapcsolatos helynevekből vagy a

kert birtokosának, illetve családtagjának a nevéből képezték (301–329). M. M. SZUREK Jakub Wujek Bibliájának (1599) és a Gdański Biblia első kiadásainak (1632) a tulajdonneveit hasonlítja össze munkájában (321–339). A rovat utolsó tanulmányában M. DAWIDZIAK-KŁADOCZNA a gyermekirodalom névadását vizsgálja (341–354). Megállapítása szerint a nevek meghatározó része szójátékból eredeztethető.

Kisebb közlemények. A rovat egyetlen tanulmányában MACIEJ ZYCH a cseh–lengyel közös határon átívelő földrajzi, térfelszíni jelenségek cseh és lengyel elnevezéseit vizsgálja (355–375).

Névtani kutatások Lengyelországban és a világban. E rovatban (377–443) három írást találunk. Elsőként H. GÓRNY számol be a Krakko utcanevei – a múltban és ma című projektről (377–387). Ezt E. WOLNICZ-PAWŁOWSKÁNAK egy korábbi utónévszótár kapcsán született, módszertani és terminológiai szempontú reflexiója követi. Végül Z. BABIK-nak a Hydronymia Europaea című német kiadványsorozat 12. számához fűzött, hosszabb terjedelmű megjegyzései olvashatók (401–442).

Recenziók. A rovat (443–487) hat könyvismertetőt tartalmaz, emellett egy ünnepi kötetről és öt folyóiratról írt beszámolót is olvashatunk. A folyóiratok között a Névtani Értesítő 35. számát is részletesen ismertetik (479–482).

Tudományos élet. Az utolsó rovatban (487–497) egy, a neveknek a kultúrában betöltött funkciójával és kommunikációbeli szerepével foglalkozó nemzetközi névtani konferencia beszámolóját (487–493) és a Glasgow-ban megrendezett XXV. Nemzetközi Névtani Kongresszusról szóló összefoglalást (493–497) olvashatjuk.

NÉMETH DÁNIEL

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Вопросы Ономастики 18–19. (2015)

Főszerkesztő: JELENA BEREZOVIČS. Uráli Állami Egyetem, Jekatyerinburg

18. 269 lap, 19. 212 lap

1. Az orosz névtani folyóirat tavalyi, 2015. évi 18. és 19. számát külön-külön, rovatonként ismertetem.

2. A 18. szám

Tanulmányok. A kilenc cikk közül hat helyneveket, egy személyneveket tárgyal; egy írás személy- és helyneveket egyaránt taglal, egy pedig névelmélettel foglalkozik. GEORG HOLZER német nyelvű tanulmányában a középkori szláv–német együttélésnek a mai Ausztria területén fellelhető nyomait olyan, jövevényszavakból származó és hibrid nyelvi alkatú helynevek alapján igyekszik bizonyítani, melyek területi és egyéni két-nyelvűségre utalnak (7–16). VLAGYISZLAV ALPATOV bibliai eredetű, nagyrészt nagybritanniai angol helyneveket vizsgál német, francia, belga, holland, skandináv és orosz párhuzamokkal összevetve, új etimológiákat is alkotva (17–46). ANTON SZOBOLJEV az